

Työ- ja elinkeinoministeriö

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja eräiden työttömyysetuuden saamisen edellytysten uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työnhakijan palveluprosessin ja eräiden työttömyysetuuden saamisen edellytysten uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisista työvoima- ja yrityspalveluista annettua lakia (916/2012), työttömyysturvalakia (1290/2002), työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia (1269/2020), kotoutumisen edistämisestä annettua lakia (1386/2010), työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annettua lakia (1369/2014) ja kuntouttavasta työtoiminnasta annettua lakia (189/2001). Esityksen tavoitteena on uudistaa työttömien palveluita sekä kohtuullistaa työttömyysturvan seuraamusjärjestelmää niin, että työnhakijoiden oikeudet ja velvollisuudet ovat tasapainossa.

Oikeusministeriö esittää lausuntonaan seuraavan.

Oikeusministeriö pitää hyvänä asiana työnhakijoita tarkastelemista yksilöinä ja sitä, että työnhakijoille pyritään tarjoamaan yksilöllistä tukea työnhakuun ja työllistymiseen. Oikeusministeriö esittää kuitenkin muutamia yksityiskohtaisia huomioita esitysluonnoksesta.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (LE 1) 1 luvun 9 §:n 2 momentin mukaan: ”Jos muuhun arvioon ei ole aihetta, työnhakijan katsotaan tätä lakia sovellettaessa ensisijaisesti asuvan hänen työvoimaviranomaiselle ilmoittamassaan osoitteessa ja toissijaisesti väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa osoitteessa.” Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan tämän momentin osalta, että osoitteesta voidaan poiketa, jos TE-toimiston tietojen perusteella on ilmeistä, ettei osoite olisi oikea. Tämä poikkeusmahdollisuus olisi selkeämpää säätää lain tasolla ja perusteluissa avata esimerkein, millaisissa tilanteissa voisi olla poikkeuksen mahdollistavalla tavalla ilmeistä, ettei osoite ole oikea. Osoite voi kuitenkin vaikuttaa työnhaun etuuksiin ja velvollisuuksiin, eli tässä prosessissa on erittäin keskeistä, miten se määritellään.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 2 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 14 § muistutuksen antamisesta. Lakiehdotuksen perusteella jää hieman epäselväksi, mikä muistutuksen tarkoitus on, kun sen laiminlyönti ei vaikuta työnhaun edellytysten täyttymiseen. Oikeusministeriö katsoo, että mikäli

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Oikeusministeriö PL 25 00023 Valtioneuvosto	Eteläesplanadi 10 Helsinki	29 516 001 35 829 516 001	916 067 730 +358 9 1606 7730	oikeusministerio@om.fi oikeusministerio.fi

muistutuksen laiminlyömisellä ei ole vaikutusta, vaan vastuu säilyy työntekijällä tällaisessa tilanteessa, olisi siitä syytä säätää lain tasolla nimenomaisesti. Kun muistutuksesta halutaan työnhakijaa ohjaavana elementtinä säätää lain tasolla, olisi tarkoituksenmukaista, että muistutuksen laiminlyömisellä olisi vaikutusta esimerkiksi siten, että oikeus työttömyysetuuteen menetettäisiin aikaisintaan vasta tietyn ajan kuluttua muistutuksen antamisesta, jos sellainen on annettu.

Samana lain muutoksenhakua koskevaan 14 luvun 1 §:n 4 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi, että TE-toimiston ratkaisuun muistuttaa työnhakijaa tämän velvollisuuksista 2 luvun 14 §:ssä tarkoitettulla tavalla ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa. Kun edellä 2 luvun 14 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa muistutusta on avattu siten, ettei sillä joka tapauksessa ole oikeusvaikutuksia, ei muistutuksen nyt esitetystä muodossaan voida katsoa olevan hallintopäätös, vaan pikemminkin tosiasiallista hallintotoimintaa. Näin ollen ratkaisu muistutuksen tekemisestä ei joka tapauksessa ole muutoksenhakukelpoinen ratkaisu, ja sitä koskevasta muutoksenhakukiellosta ei ole tarpeen erikseen säätää. Asian mainitseminen esimerkiksi 2 luvun 14 §:n perusteluissa olisi riittävää. Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissakin on mainittu, että muistutus on luonteeltaan neuvontaa, eikä se olisi päätös. Turhien muutoksenhakukieltojen säätäminen ei ole omiaan lisäämään lainsäädännön selkeyttä.

Työttömyysturvalain (LE 2) 2 a luvun 6 §:ssä esitetyt euromäärät lakiluonnoksessa ja perusteluissa eivät täsmää.

Säätämisyjärjestysperusteluissa ei ole käsitelty lakiehdotuksia oikeusturvan hyvän hallinnon elementin kannalta.

Oikeusministeriö huomauttaa myös, että lakiehdotusten 3–6 muutokset eivät ole kaikilta osin niin puhtaasti teknisiä, etteivät ne tarvitsisi ollenkaan yksityiskohtaisia perusteluja. Yksityiskohtaisten perustelujen ja rinnakkaistekstin kursivointien puuttuessa muutosten arvioiminen on paikoin vaikeaa. Esimerkiksi työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain (LE 5) 4 §:n 4 momenttiin lisättävä muutoksenhakukielto tulisi perustella nimenomaisesti (PeVL 10/2012 vp). Lisäksi esimerkiksi kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (LE 6) 10 §:n 2 momentin muutos ei käy ollenkaan ilmi rinnakkaistekstistä.

osastopäällikkö

Johanna Suurpää

lainsäädäntöneuvos

Elina Nyholm